

De **voorzitter**: Dat gehoord hebbende, stel ik voor om de beraadslaging te schorsen. Of dat tot morgenochtend of tot een ander moment zal zijn, valt nog te bezien. Het is bekend dat er van alles kan gebeuren tussen nu en morgen.

Daartoe wordt besloten.

De beraadslaging word geschorst.

De vergadering wordt van 11.34 uur tot 14.00 uur geschorst.

Voorzitter: Verbeet

Aan de orde is de **herdenking** naar aanleiding van het overlijden van mevrouw M. de Groot, medewerker Bureau Wetgeving.

De **voorzitter**: Wij herdenken Marianne de Groot, medewerker van het Bureau Wetgeving. Ik heet haar partner en haar naasten van harte welkom. Ik verzoek de leden en de gasten op de publieke tribune, voor zover mogelijk, te gaan staan.

Op dinsdag 23 januari jl. is onze collega Marianne de Groot overleden. Zij was medewerker van het Bureau Wetgeving bij de Griffie van de Tweede Kamer. Marianne heeft vanaf haar indiensttreding op 1 juli 2000 een onuitwisbare indruk op ons gemaakt, als mens, als collega en als wetgevingsjurist. Haar afkeer van onrechtvaardigheid straalde zij permanent uit. Het liefst vocht zij alles wat zij op dit gebied tegenkwam, met alle tot haar beschikking staande juridische middelen uit. Zij las met veel plezier de meest uiteenlopende dossiers en zij gaf zo nodig ongezoeten kritiek en gefundeerde adviezen.

Marianne kwam van het ministerie van Defensie, waar zij 22 jaar personeelswerk had gedaan. In die periode zag zij ook nog kans om in haar vrije tijd niet alleen een hogere beroepsopleiding, maar ook een studie Nederlands recht cum laude af te ronden.

De personeelskant ruilde zij daarna voor de beleidskant, zij had ruimte nodig om op te komen voor mensen die haar hulp nodig hadden om naar oplossingen en nieuwe wegen te zoeken. Zij koos voor het echte, grote werk. Bij het Bureau Wetgeving had zij een veel grotere mate van vrijheid om zich met het beleid te bemoeien dan bij haar vorige werkgever. Zo heeft zij gezorgd voor een flinke kwaliteitsimpuls en heeft zij bewerkstelligd dat ook de medewerkers van het Bureau Wetgeving de diepte in gingen. Tot dan toe fungeerde het bureau slechts als intermediair tussen Kamerleden en de gespecialiseerde wetgevingsjuristen op de ministeries. Zij verdedigde haar opvatting over deze werkwijze met verve en met succes: het is inmiddels gewoon geworden dat de leden zo mogelijk door onze eigen medewerkers ondersteund worden.

Marianne was ook een voorbeeld, een rolmodel, niet in de laatste plaats voor veel vrouwelijke werknemers op de Griffie en op het Bureau Wetgeving. Met haar komst kwam er definitief een einde aan dit traditionele mannenbolwerk. Zij bleef tot het laatst zeer geïnteresseerd in het werk en in het welzijn van haar collega's. Bij

een bezoek aan de Griffie in oktober gaf zij nog stevig haar mening over het politieke gewoel van de maanden daarvoor in het algemeen en over de opstelling van haar eigen favoriete partij in het bijzonder. Zij liet blijken dat zij er niet meer zo zeker van was, op welke partij zij bij de verkiezingen in november haar stem zou uitbrengen.

De medewerkers van het Bureau Wetgeving en van de Griffie moeten nu zonder haar verder. Een week voor haar overlijden hebben veel medewerkers van de Griffie nog via een webcamverbinding met haar kunnen spreken. Ook toen was zij nog vol vechtlust en optimisme, zoals tijdens haar gehele ziekteperiode. Zij heeft tot op het laatst geprobeerd, nog zo veel mogelijk van het leven te genieten. Zelfs vlak voor haar overlijden maakte zij nog plannen om nog één keer een verre reis te maken. Het was haar niet meer gegeven. Mentaal was zij zeer sterk, maar de strijd was ongelijk.

De Kamer is haar zeer veel dank verschuldigd. Onze gedachten gaan uit naar haar man, Gerard Jol, haar vrienden en haar verdere familie. Wij zullen haar heel erg missen.

De aanwezigen nemen staand enkele ogenblikken stilte in acht.

De vergadering wordt enkele minuten geschorst.

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Verhagen.

De heer **Verhagen** (CDA): Voorzitter. Namens de fracties van het CDA, de PvdA en de ChristenUnie verzoek ik u, een debat toe te staan over de informatieperiode. Ik denk dat het goed is, zeker omdat de informatie zich redelijk in beslotenheid heeft afgespeeld, dat partijen die daar een rol in hebben gespeeld, verantwoording afleggen over hetgeen tot stand is gekomen, ook hier in het parlement. Vanochtend is het regeerakkoord, zoals dat is overeengekomen tussen de fracties van het CDA, de PvdA en de ChristenUnie gepresenteerd door de drie fractievoorzitters van die partijen. Ik denk dat het juist bij parlementaire verantwoording hoort dat de partijen hier in het parlement een debat hebben over de informatieperiode. Ik verzoek u dus, daar toestemming voor te geven.

De heer **Rutte** (VVD): Voorzitter. Mijn fractie heeft er behoefte aan, zo snel mogelijk een debat te voeren met de nieuwe regering en met de minister-president. Dat debat gaat dan over de regeringsverklaring. Het verbaast mij dat de heer Verhagen dit verzoek doet. Als hij ontevreden is over het onderhandelingsresultaat – ik kan mij voorstellen dat daar alle aanleiding toe is – had hij dat in de afgelopen dagen in de beslotenheid van de informatie moeten uitonderhandelen. Daar is dit niet het moment voor. Als je naar eerdere debatten kijkt, zie je dat het debat met de informateur een dubbeling is van het debat dat uiteindelijk over de regeringsverklaring wordt gevoerd. Wij willen graag een debat met de nieuwe regering en hebben geen behoefte aan een debat met de informateur over de informatie.

De heer **Marijnissen** (SP): Voorzitter. Het zal u niet verbazen dat er onderling overleg is geweest over de wijze waarop wij moesten reageren op dit verzoek. Het

Voorzitter

verzoek zou normaal gesproken van de kant van de oppositie moeten komen, althans van de kant van de partijen die niet bij de onderhandelingen aanwezig waren. Het toeval wil echter dat al deze partijen geen nadere vragen hebben aan de informateur. Elke reden voor dat debat ontvalt dus. Wij zouden hooguit een generale repetitie kunnen houden voor het debat waar het echt om gaat: het debat met de nieuwe regering. Die nieuwe regering is er overigens nog niet en wij moeten nog afwachten of die er daadwerkelijk komt en of men de formatie succesvol kan afronden.

Wij hebben de vorige keer gezien waar een dubbeldebat toe leidt, namelijk tot een rituele vertoning en een herhaling van zetten. Mijn fractie heeft dus geen behoefte aan een debat met de informateur. Ons is alles duidelijk. Wij hebben geen nadere vragen. Voor zover wij die hebben over politieke zaken, zullen wij die stellen aan de nieuwe premier/formateur.

De heer **Wilders** (PVV): Voorzitter. Ik ben het op dit punt geheel eens met de heer Marijnissen. Dat mag ook wel een keer in de Handelingen staan. Niet te vaak, maar een keer mag dat wel.

Wij hebben ook geen enkele vraag aan de informateur. Ik vind ook niet dat de heer Verhagen aan ons verantwoording schuldig is. Er is er maar één aan ons verantwoording schuldig en dat is de nieuwe regering. Die controleren wij hier. Ik kan niet wachten op het eerste debat over de regeringsverklaring. Ook mijn fractie heeft dus geen enkele behoefte aan het debat dat de collega van het CDA voorstelt.

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Voorzitter. Ook mijn opvatting kan niet een grote verrassing zijn na de woorden die de heren voor mij hebben gesproken. Misschien herinnert de heer Verhagen zich nog dat het ooit mijn fractie was die het initiatief nam tot een debat met een informateur. Daar was het CDA overigens niet erg enthousiast over, maar dat daargelaten. Dat initiatief hebben wij toen genomen om de oppositie, afwezig bij de onderhandelingen, de mogelijkheid te geven om vragen te stellen aan de informateur, de procesbegeleider. Ook voor mijn fractie geldt dat zij die behoefte nu niet heeft. Misschien dat bij de coalitiepartijen behoefte bestaat om na al die weken van beslotenheid met een ander mens te praten. Dat kan ik mij voorstellen, maar dan kunnen wij wel een kopje koffie gaan drinken.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Mevrouw de voorzitter. Ook de SGP-fractie schaart zich aan de zijde van de woordvoerders tot nu toe. Ook wij hebben geen behoefte aan het debat dat door de heer Verhagen is aangevraagd. Uiteraard hopen wij ons te zijner tijd klaar te maken voor een debat met de nieuw aangetreden ministersploeg. Ik kan mij best voorstellen dat de heer Verhagen en de fracties namens welke hij sprak, elke gelegenheid zoeken en wensen aan te grijpen om enige trots uit te stralen over het bereikte resultaat. Dat misgun ik ze niet, maar zinvol zal het niet zijn omdat wij al over twee tot drie weken een fulldress debat zullen hebben met de nieuwe regering.

De heer **Pechtold** (D66): Voorzitter. De afgelopen weken heb ik mij afgevraagd of het echt waar was dat de fracties van CDA, PvdA en ChristenUnie absoluut niet op

de hoogte waren van wat er gebeurde. Vandaag krijg ik daar eigenlijk een bevestiging van. De heer Verhagen heeft er echt behoefte aan om van de informateur te horen wat er de afgelopen weken gebeurd is. Dat kan ik mij voorstellen. Ik had zo nu en dan ook het gevoel dat wij beter geïnformeerd waren. Toch had ik liever gezien dat partijen vanochtend in het debat meer open hadden gestaan voor het voorstel van mevrouw Halsema om kandidaat-bewindslieden aan de tand te kunnen voelen. Wij hebben er geen behoefte aan om een debat te voeren over de formaliteiten van de afgelopen tijd; wij gaan liever voor de inhoud.

De heer **Verhagen** (CDA): Wij maken iets unieks mee, namelijk dat de toekomstige oppositie in ieder geval nu met één mond spreekt. De heer Wilders liet in een bijzin al blijken dat dit uniek is. Ik denk dat de oppositie in de toekomst niet zo'n gesloten front zal vormen. Wel vind ik het leuk om eens mee te maken dat men dezelfde positie inneemt als oppositie. Toch zijn er ook verschillen te beluisteren. Het is opvallend dat mevrouw Halsema, die bij eerdere formaties vroeg om tussentijdse debatten omdat zij vond dat er verantwoording behoorde te worden afgelegd aan het parlement, nu opeens geen behoefte heeft aan een debat. De heer Pechtold suggereert dat hij beter op de hoogte was van de activiteiten van de informateur dan andere fracties. Toen ik vanochtend zijn commentaar op het uitgelekte regeerakkoord las, had ik niet de indruk dat hij volledig op de hoogte is. Dus dat kan nog tot spannende debatten leiden.

De **voorzitter**: Mijnheer Verhagen, het betreft hier wel de regeling van werkzaamheden. Dus misschien kunt u zich beperken.

De heer **Verhagen** (CDA): Ja, maar ik mag toch reageren op gemaakte opmerkingen?

De **voorzitter**: Dat kan small, medium en large.

De heer **Verhagen** (CDA): Ik wijs erop dat het regeerakkoord pas gepresenteerd wordt nadat het debat in de Kamer heeft plaatsgevonden. Formeel bestaat dus nog de mogelijkheid om het regeerakkoord op onderdelen na het debat met de Kamer aan te passen voordat de formatie begint. Om die reden is er in het verleden altijd aangedrongen op een debat. Het verbaast mij echt dat leden van dit parlement die tot de oppositie behoren, daar nu geen behoefte aan hebben. Dus ik handhaaf mijn verzoek om te komen tot een debat waarin verantwoording afgelegd kan worden over de informatieperiode.

De heer **Marijnissen** (SP): Dat is een interessante invalshoek van de heer Verhagen en erg origineel gekozen: formeel hebben wij als Kamer nog de mogelijkheid om invloed uit te oefenen op het regeerakkoord. Ik weet niet hoe veel moeite het de PvdA-fractie gekost heeft om na uren vergaderen één bedrag in het stuk veranderd te krijgen... Maar goed, stel dat het waar is dat de drie coalitiefracties open staan voor suggesties van de kant van de oppositie, mijn parlementaire ervaring leert mij dat een regeerakkoord te allen tijde kan worden aangepast. Dus alle gekheid op een stokje: ik vind dat een dergelijk debat niet moet doorgaan. Het wordt toch een vertoning waarbij deze drie coalitiefracties met

Voorzitter

elkaar en met de informateur in discussie gaan. Dat lijkt mij niet zo zinvol. De oppositiefracties zijn het erover eens dat het debat niet behoeft plaats te vinden. Wij gaan niet voor de generale repetitie, wij gaan voor het "echte". Wij gaan voor het debat met de nieuwe minister-president op basis van een nieuw regeerakkoord. Dan hebben wij meteen ook met de formateur gesproken.

De heer **Rutte** (VVD): Mevrouw de voorzitter. Inmiddels blijkt wel dat de nieuwe coalitie niet alleen tot ver achter de voordeur wil bepalen hoe wij ons leven leiden, maar ook hoe de oppositie oppositie moet voeren. De betutteling gaat ver. Wij hebben daar geen behoefte aan. De heer Verhagen kan deze zaal huren als hij nog eens een persconferentie wil geven over hoe succesvol hij wel niet is, maar geen debat hier!

De **voorzitter**: Ik wil ten stelligste ontkennen dat de heer Verhagen deze zaal kan huren.

Mijnheer Verhagen, u hebt de opvatting van de Kamer gehoord. Handhaaft u uw verzoek?

De heer **Verhagen** (CDA): Jawel, mevrouw de voorzitter.

De **voorzitter**: Hebt u wellicht nog een tijd in uw gedachten?

De heer **Verhagen** (CDA): Wel een tijdstip waarop het debat zou kunnen aanvangen, mede gelet op de activiteiten van de Kamer. Ik wil voorstellen om het debat te houden morgen, donderdag, aan het eind van de middag.

De heer **Marijnissen** (SP): Ik heb wel een voorstel voor de spreektijd, namelijk maximaal één minuut!

De **voorzitter**: Volgens mij komen wij daar wel uit.

De heer **Verhagen** (CDA): Zo zeker niet.

De **voorzitter**: Maar volgens mij ik wel. Ik ga iets kiezen tussen 1 en 10, dus denk ik dat 5 minuten spreektijd per fractie wel zal kunnen volstaan. Wij gaan dit debat morgen aan het eind van de middag voeren. De exacte tijd hoort u nog.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Heerts.

De heer **Heerts** (PvdA): Mevrouw de voorzitter. Namens de fractie van de PvdA verzoek ik u, het verslag van het algemeen overleg over SUWI van verleden week op de agenda van de Kamer te plaatsen.

De **voorzitter**: Ik stel voor, dit punt toe te voegen aan de agenda.

Daartoe wordt besloten.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Aan de orde is het **debat** naar aanleiding van een algemeen overleg op 31 januari 2007 over **het personeelsbeleid bij Defensie**.

□

De heer **Brinkman** (PVV): Voorzitter. Vrijdag 17 november 2006 kopte de Volkskrant met "Nederlanders martelden Irakezen". Vlak voor de verkiezingen ontstond veel commotie en werden er allerlei beschuldigingen geuit. Later bleef daar niets van over, maar de berichten waren al de hele wereld overgegaan en onze soldaten waren door deze valse berichtgeving onnodig aan extra gevaar blootgesteld. De laatste paar weken worden in de pers weer allerlei beschuldigingen geuit, waarbij ook defensiepersoneel en ex-defensiepersoneel worden genoemd. Als reactie daarop eiste minister Kamp onderzoek naar de manier waarop deze valse publicatie in de Volkskrant is gekomen. De fracties van de PVV en de VVD zijn grote voorstanders van een dergelijk onderzoek. Wij willen de minister dan ook verzoeken om onverwijld een dergelijk onderzoek in te stellen:

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat mogelijk defensiepersoneel of ex-defensiepersoneel nauw betrokken is geweest bij de totstandkoming van het stuk in de Volkskrant, d.d. 17 november 2006, met onvolledige berichtgeving over vermeende martelingen van Irakese gevangenen;

overwegende dat deze berichtgeving de hele wereld over is gegaan en de goede naam en faam van ons leger heeft besmeurd en onze soldaten in het buitenland onnodig in gevaar heeft gebracht;

overwegende dat twee onderzoeken zijn ingesteld naar de gang van zaken tijdens verhoren van gevangenen in Irak in oktober 2003 en de afwikkeling van deze kwestie;

constaterende dat deze verdenkingen het vertrouwen in en de geloofwaardigheid van de politiek in het algemeen geen dienst bewijzen;

verzoekt de regering, een derde onderzoek te doen, bijvoorbeeld uitgevoerd door de commissie-Van den Berg, zoals de minister zelf heeft voorgesteld in zijn weblog van 26 januari jl., naar de wijze waarop deze onvolledige informatie over het Nederlandse defensiebeleid in Irak in de media tot publicatie heeft geleid en naar de mogelijke betrokkenheid van defensiepersoneel of ex-defensiepersoneel,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Brinkman en Boekestijn. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 58 (30800-X).